

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententiæ adversariorum proponuntur.

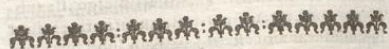
[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

quatenus substantiales sunt tales partes, quæ extensio vocatur ab aliquibus transcendentalis, aut entitativa, negamus esse effectum formalem accidentalem, ut supra probatum manet; itaque habere partes extensas includit & ipsas partes, & extensionem earum habere partes præcise non est effectus accidentalis; quia materia prima quatenus substantia realis corporea est, habet illas secundum suum esse, & ab illis substantialiter constituitur in tali esse; unde substantiale quid est; ut ex dictis supra patet; quod autem istæ partes substantiales sint extensæ est accidentalis effectus proveniens ab extensione actuali, quæ est forma accidentalis modalis in ultima actualitate consistens; sicut parietem habere partes non provenit ab albedine; quod autem partes, & totus paries sit albus, hoc provenit ab albedine; ad consequentiam negamus suppositum quod sola quantitas sit accidens extensum faciens, à quo possit provenire extensio accidentalis; imo ipsa quantitas per suam entitatem actualiter, non facit extensum, ut videtur est in quantitate Christi, quæ licet in Eucharistia detur tota, quæ in cælo est, non reddit Christum extensum actu in ordine ad locum; unde alia forma accidentali modo indiget ipsa quantitas, ratione cuius actu extendat; cum talis forma in actuali extensione consistat: dupliciter enim potest esse extensa, primo præsentialiter, & actualiter, & hoc esse extensum non provenit à quantitate, sed ab ubi, vel situ cuiuscunque rei circumscriptivo; ratione cuius pars est in parte loci, & totum in toto loco, alia datur quantitativa, & secundum molem; quæ dubio sequenti explicatur, & hoc extensum provenit à quantitate.

Ad sextum nego antecedens; ad primam probationem antecedentis respondeo, concedendo primam partem maioris; ad secundam distinguo: omnis distinctio provenit ab actu physico, nego, metaphysico, concedo; hæc enim materia prima distinguitur à materia prima Ioannis, & nihilominus non distinguitur per actum physicum: sed per actum metaphysicum; id est per propriam entitatem, & per differentiam individualement huius materie. Ita similiter materia prima habet distinctas realiter partes, quia tales partes etiam ex se habent differentias individuales, ratione quarum realiter inter se differunt: unde distinguo etiam minorem, materia prima nullum habet actum physicum; quia physice est pura potentia, concedo; nullum habet actum metaphysicum, nego. Ad secundam probationem primo nego maiorem, & ratio est, quia licet omnes partes sint penetratæ, & una sit intra aliam distinguuntur; corpus enim Christi penetravit Cælos ut ait Paulus, & iterum virgineum, ut docet fides, & secundum communem sententiam Theologorum corpora Beatorum sunt penetrata cum substantia Cæli Empyreæ; neque sunt extra ipsum, & nihilominus Corpus Christi distinguitur à corpore, & utro virgineo; & Beati distinguuntur à cælo, imo identitas tollit penetrationem, quia idem non se penetrat: ergo distinctio partium non est unam partem esse extra aliam. Ad minorem distinguo, cum impenetrabilitate, concedo, ut postea explicabo.

Ad septimum concedo maiorem, & nego minorem; si de alia distinctione sit sermo, quam de illa, quæ provenit à radice impenetrabilitatis, & ad probationem minoris postea videbis quo pacto su-

matur impenetrabilitas pro passione quantitatis; ad ea autem, quibus probatur divisibilitatem coniungi propinquius cum quantitate dicendum est falso procedere, ut constat ex nostra probatione, saltemque esse causalem illam, cum divisibilitas potius oriatur ex impenetrabilitate, quam è contra.

QVÆSTIO VII.

In quo ponenda sit essentia quantitatis.

SECTIO I.

Sententia Adversariorum proponuntur.

PRIMA sententia asserit, essentiam quantitatis sitam esse in potentia illius ad recipiendam cætera accidentia; ut autem suam sententiam probabilem reddant hi auctores, comparant quantitatem cum materia prima, & asserunt, quod sicut essentia materie primæ collocatur in potentia ad recipiendas formas substantiales; ita essentia quantitatis quæ cœva est materie primæ, sita est in potentia ad recipiendas formas accidentales; unde sicut datur unum primum principium materiale, à quo educuntur illæ formæ substantiales, & in quo immediate recipiuntur; Ita datur aliud primum principium accidentale, à quo educuntur formæ accidentales, & in quo immediate recipiuntur: hæc sententia à me primo inventa, mihi non placet; quæ ab aliquibus maxime approbata probatur sic.

Primo; nam in Eucharistia non datur substantia panis, & nihilominus educuntur accidentia, sicut quando dabatur talis substantia, & recipiuntur in quantitate sicut antea: ergo quantitas est potentia natura sua recipiens formas accidentales sicut essentia materie primæ est potentia recipiens formas substantiales: sed essentia materie primæ est potentia ad illas recipiendas; ergo similiter potentia ad recipiendas formas accidentales est de essentia quantitatis.

Secundo, quia passio, seu attributum proportionatur cum essentia à qua dimanat, ut videtur est in infinitate respectu essentiae divinæ, in risibilitate respectu rationalitatis; atqui quantitas est passio materie primæ; ergo sicut ipsa essentialiter est potentia ad recipiendas formas substantiales; ita quantitas essentialiter erit potentia ad recipiendas formas accidentales.

Secunda sententia tenet extensionem formalem in ordine ad locum, quæ impenetrabilitas vocatur esse essentiam quantitatis, eiusque formalem effectum primum esse ita extendere substantiam, ut duæ partes non possint esse simul in eodem loco ex natura rei. Probatur primo extensio partium substantiæ in ordine ad se non potest provenire à quantitate: ergo primarius effectus quantitatis est extensio in ordine ad locum; antecedens probatur, Deus potest conservare substantiam corpoream sine quantitate extensam in eodem loco, in quo sub quantitate existeret; sed in illo casu partes substantiæ essent ordinatæ, & extensæ in ordine ad se, non secus ac erant sub quantitate.

titate: ergo ordo partium substantiae in ordine ad se non provenit à quantitate; maior probatur à simili, quia potest Deus conservare duas substantias corporeas sine quantitate in diversis locis: ergo potest servare duas dimidietates eiusdem substantiae, & eas retinere in duobus partibus spatio, siue loci, in quibus antea erant: ergo potest conservare totam substantiam in eodem loco, minor probatur, quia ordo partium inter se nihil aliud est, quam caput v. g. esse immediate vnitum collo, & non pectori, collum pectori, & non cruribus, &c.

Dices, in instanti, quo separatur quantitas à substantia confundi fere omnes partes substantiae; ita ut caput iam non sit immediate vnitum collo; sed quamlibet partem cum alijs partibus, totamque substantiam tunc suae naturae relictam fluere ad punctum indivisibile.

Contra, fluxus substantiae ad punctum non potest fieri in instanti: ergo dum non accedit ad punctum currit extensa; ponamus enim punctum, ad quod sit fluxus, esse centrum corporis triginta palmorum: tunc extremae partes, ut perveniant ad punctum centri percurrere debent totum illud spatium: ergo deferuntur per motum; sed motus non potest fieri in instanti: ergo nec fluxus ille; nam substantiam esse expoliatam quantitate nihil confert ad motum in instanti decurso spatio, & medio, cum Angeli in tempore moveantur licet sint expertes quantitatis, neque possint de extremo ad extremum moveri sine medio in instanti.

Secundo probatur; extensio totius non potest provenire à quantitate, vel formaliter, vel efficienter: ergo nullo modo; non efficienter, quia quantitas est causa formalis, causa autem formalis non efficit, neque extra se producit, sed seipsam communicando causat suum effectum. Non formaliter, quia ordo partium consistit in unionibus ita dispositis ut una sit inter collum, & caput; alia inter collum, & pectus, &c. sed quantitas non potest causare istas uniones in substantia: ergo ille ordo extensionis in ordine ad se non est effectus formalis illius; minor probatur, quia si quantitas illas uniones causaret, deberet esse interposita inter partes substantiae uniendo illas, & distinguendos quod plane fictitium est; nam partes substantiales seipsas uniantur.

Ultimo, quia si substantia non haberet ex se partium extensionem, repugnet illi ex se dividi in partes: ergo nec per quantitatem advenientem posset dividi in partes; repugnat enim quod per se est tale, exerceri non per se, sed per aliquid adveniens.

Tertia sententia tenet essentiam quantitatis esse extensionem in ordine ad se, & non in ordine ad locum; probatur primo, quia extensio localis, seu impenetrabilitas in ordine ad locum non potest oriri, nisi ab illa extensione partium in ordine ad se, ideo enim Angelus non habet extensionem secundum partes in ordine ad locum, quia non est extensus in ordine ad se: ergo prior conceptus, & veluti radix aliorum in quantitate est extensio partium in ordine ad se.

Secundo nulla forma existens unita proprio subiecto sine suo effectu formali potest esse; sed quantitas potest esse substantiae unita sine extensione locali cum sola extensione in ordine ad se, ut patet in Eucharistia, ubi Christus Dominus habet sub quantitate extensionem in ordine ad

se, non vero extensionem localem, ut omnes Theologi sentiunt; nam partes Christi Domini non sunt ita confusae ut ordine careant; sed ita ordinatae manent ut caput sit extra collum & collum extra pectus, nulla habita ratione loci: ergo extensio in qua consistit essentia quantitatis non est extensio in ordine ad locum: sed in ordine ad se.

Ultimo, quia si substantia haberet extensionem in ordine ad se, in ordine ad se esset impenetrabilis; quemadmodum quantitas: ergo si extensio sumatur pro impenetrabilitate, siue pro serie partium in ordine ad se, non provenit à quantitate, quod est falsum in omnium opinione. Antecedens probatur, quia ideo partes quantitatis non penetrantur inter se, quia una est extra aliam: sed ideo una est extra aliam, quia est extensa in ordine ad se: ergo si substantia praecisa quantitate est extensa in ordine ad se, est impenetrabilis in ordine ad se; probo hanc ultimam minorem, quia extensio in ordine ad se excludit unam partem ab alia; ergo excludit, ne penetretur cum illa; ergo ideo est impenetrabilis, quia est extensa in ordine ad se.

SECTIO II.

Nostri sententia explicatur varijs conclusionibus.

Prima conclusio: essentia quantitatis non est potentia ad recipiendas formas accidentales: probatur primo, quia si quantitas esset essentialiter potentia receptiva accidentis esset essentialiter entitas incompleta, & non poneretur directe in praedicamento; sed quantitas non est ens essentialiter incompletum: sed completum accidens, ac proinde ponitur directe in praedicamento, ut experientia ostendit manifeste; totum enim secundum praedicamentum quantitatis est in quo solum quantitas ponitur: ergo quantitas non est essentialiter potentia receptiva ceterorum accidentium, v. g. qualitarum. Maior sic probatur exemplo materiae primae, quae ideo essentialiter incompleta est, quia essentialiter ordinatur ad recipiendam formam, & ratio evidens est, quia ordinatio ad recipiendum est ordinatio ad unendum se cum altero; quod recipit: sed unio est compositio: ergo essentialiter ordinatur ad componendum: sed quod essentialiter ordinatur ad componendum est pars essentialiter, ut patet ex definitione partis essentialis, & pars essentialis est essentialiter incompleta entitas: ergo de primo ad ultimum, quod essentialiter ordinatur ad recipiendum est essentialiter entitas incompleta: minor illa manifesta est, quia praedicamentum componitur ex entibus completis essentialiter ut patet ex conditionibus supra positis circa res aptas ad constituendum praedicamentum, & licet verum sit quod accidens in praedicamento collocatum comparatum cum substantia vocetur aliquomodo incompletum; attamen comparatum cum alio accidenti, quod ex natura sua essentialiter ordinatur, ut sit pars alterius accidentis, vocatur ab omnibus completum, & in hoc ultimo sensu concludit nostrum argumentum fore quantitatem incompletam, si ordinetur essentialiter ad componendum, quod est absurdum, ut patet ex dictis.

H h h 3 Confr